

Nasjonalt senter for distriktsmedisin,
Helsefak, Institutt for samfunnsmedisin
UiT Norges arktiske universitet
9037 TROMSØ

Helsedirektoratet
v/Karin Irene Gravbrot

Hørings svar til Nasjonale faglige råd for forebygging og riktig bruk av tvang i psykisk helsevern for voksne.

Det er prisverdig at Helsedirektoratet publiserer en veileder for å forebygge og sikre riktig bruk av tvang i psykisk helsevern. Det er noe uklart hvem som er målgruppe for veilederen. Dokumentet fokuserer hovedsakelig på bruk av tvang i spesialisthelsetjenesten. Kommunehelsetjenestens rolle ved forebygging, vedtak og utøvelse av tvang er kun overfladisk beskrevet. Vi ser at det ikke har vært fastleger med i arbeidet. Det er beklagelig. Fastlegene hører med blant de sentrale aktørene som skal sikre kontinuitet og trygghet.

Nasjonalt senter for distriktsmedisin står ikke på høringslisten, men vi ønsker likevel å bidra med høringsinnspill på de punktene som er relevante sett fra et distriktsmedisinsk perspektiv. Vi omtaler ikke alle forslagene i veilederen, men løfter fram to områder som er mangelfullt omtalt (primærhelsetjenesten) og ikke omtalt (transport).

1. Den kommunale psykiatritjenesten og fastlegene har en svært viktig rolle overfor den viktigste gruppen pasienter der tvang er aktuelt: de med alvorlig sinnslidelse og stort funksjonstap. Lov om psykisk helsevern som legges til grunn ved tvang innenfor psykiatrien er svært detaljert. Likevel er vurderingene av om kriteriene er oppfylt i stor grad skjønnsbasert, og fastlegenes kunnskap og erfaring har stor betydning. Også kompetansen og erfaringen til fagfolkene i kommunal rus- og psykiatritjeneste, NAV og andre lokale instanser er viktig, og i det daglige er samarbeidet mellom alle disse aktørene avgjørende for å forebygge at det oppstår behov for tvangsinnleggelse.

Det bør derfor utarbeides en veileder for kommunehelsetjenesten som støtte og hjelp til kommunene og fastlegene for å sikre riktig bruk av tvang og tvangsinnleggelse. En slik veileder bør blant annet inneholde retningslinjer og råd ved vurdering av samtykkekompetanse, tvangsinnleggelse, tvangsbehandling (TUD) og kommunalt ettervern. Kommuneoverleger, fastleger og andre relevante fagfolk fra kommunalt nivå bør være godt representert ved utarbeidelse av veilederen.

2. I høringsutkastet er det mye fokus på verdig og godt mottak i sykehuset av pasienter som tvangsinnlegges. Dette er prisverdig. Det mangler imidlertid helt en anbefaling for hvordan pasienten skal sikres en verdig og medisinsk forsvarlig transport fra kommunehelsetjenesten/fastlegen/legevakta til mottak i sykehuset. Dette er spesielt viktig i distriktskommuner med lang vei til godkjent sykehusavdeling der flere aktører er involvert. Det blir ofte lang ventetid på egnet transport, og ofte uklarheter om ansvar for ivaretagelse i ventetid og under transport. Dette er et viktig område som trenger avklaring og anbefalinger. Et slikt arbeid må involvere relevante aktører fra alle nivåer.

Med vennlig hilsen

Anette Fosse
Leder NSDM

Anders Svensson
Kommuneoverlege Bø i Vesterålen
(sign)

